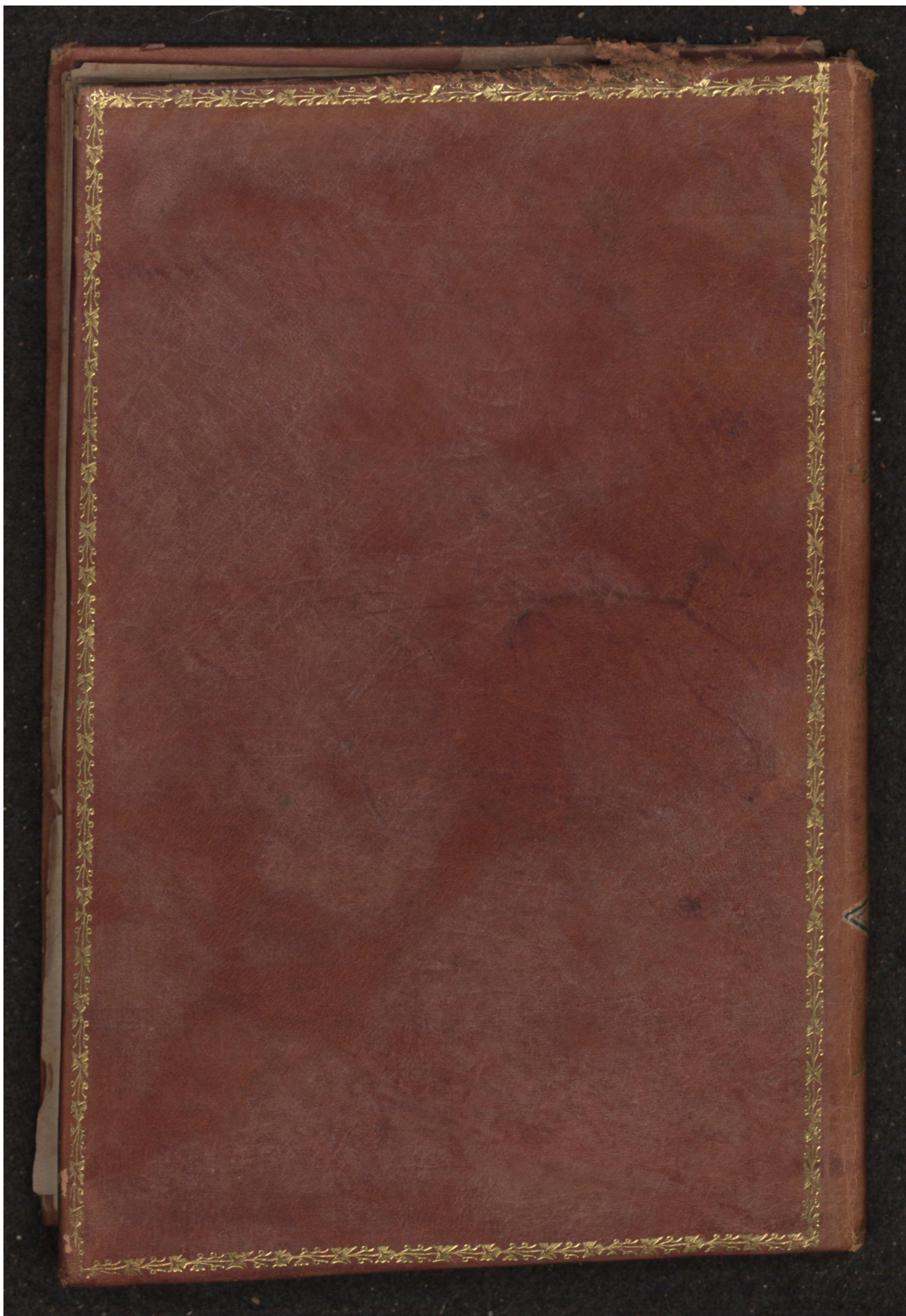

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.56

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.56

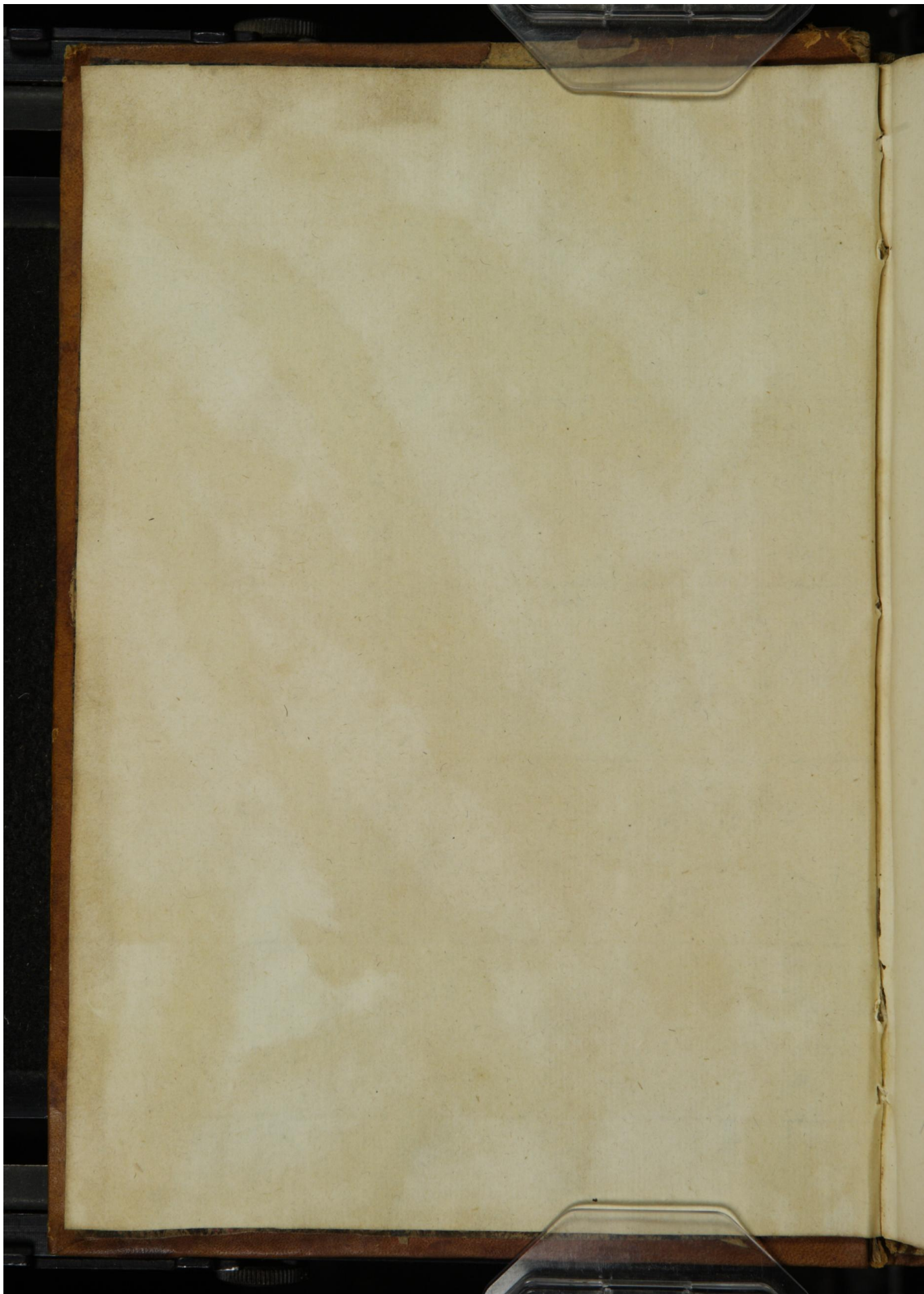
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.56

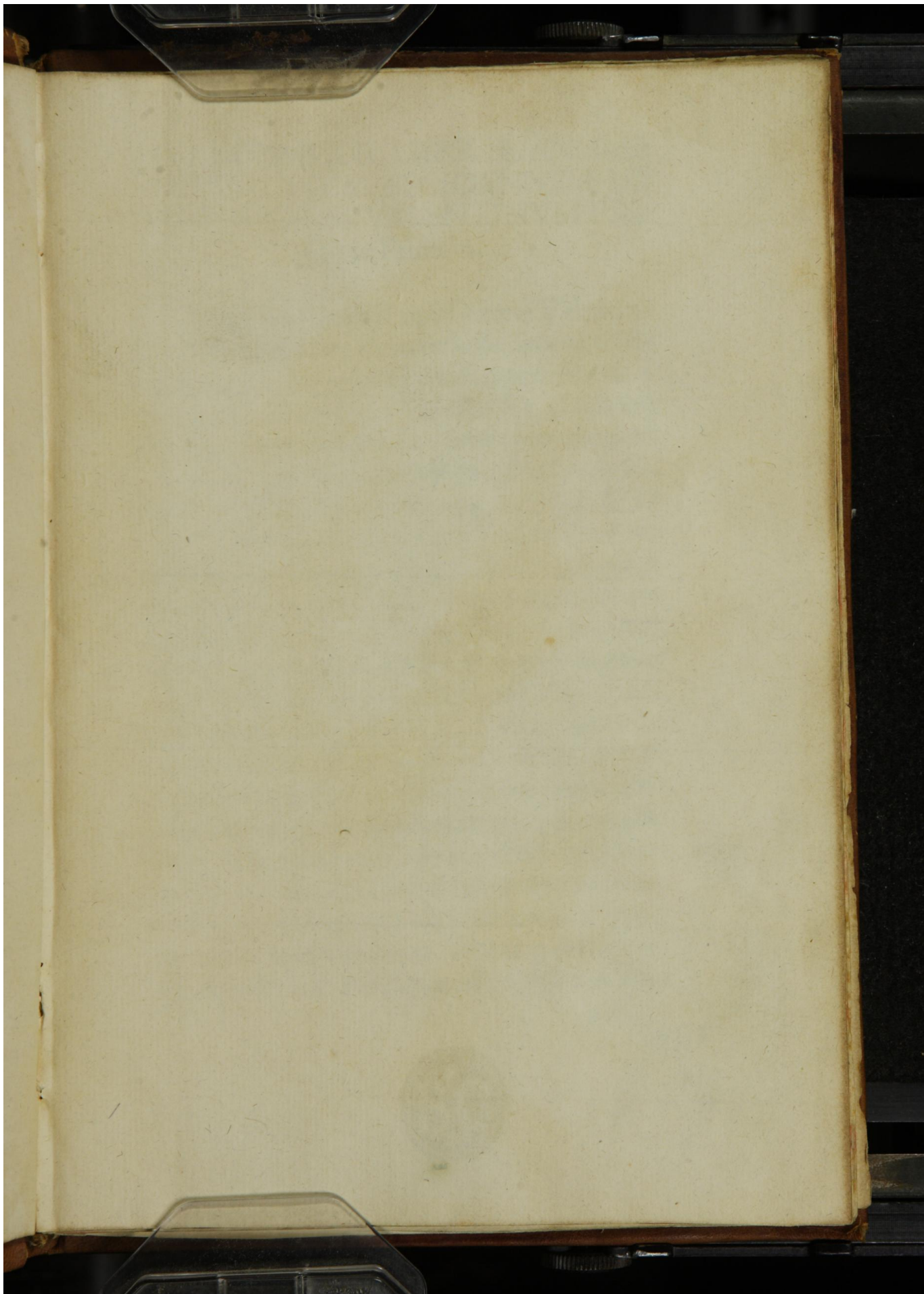

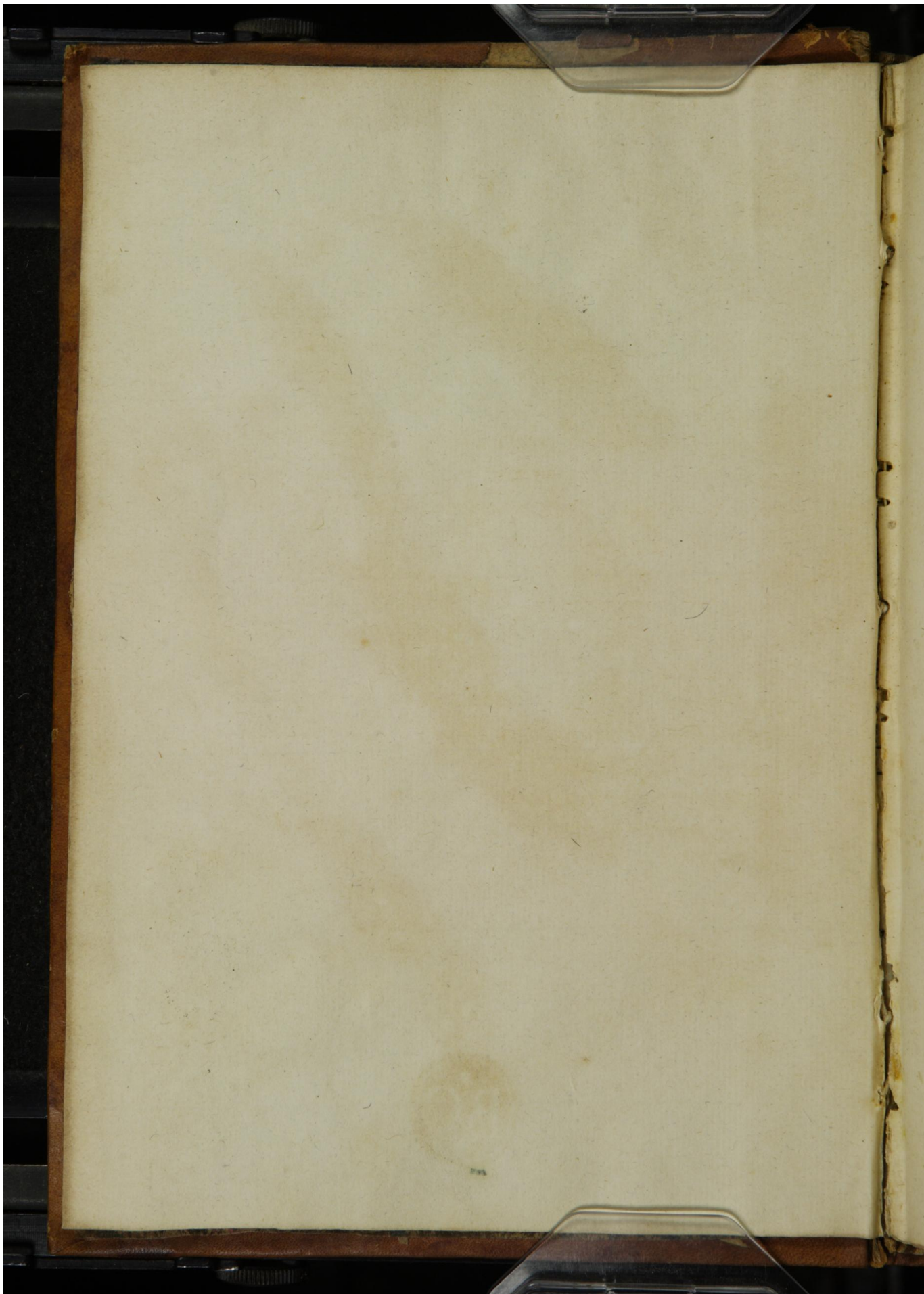
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.56

119
PAVLI POMPILII LIBER. L. ANNAEI
SENECAE VITA. AD. IOANNEM LO
PIM DECANVM VALENTINVM PRæ
FATIO. Caput Primum.

Pompilius Ioanni Lopi Decano Valentino
Salutem. Cum aliquando de Senecæ philo
sophi uita cū Pomponio Læto sermo fuisset: & q̃
nusq̃ uno in loco legeret̃ collecta: & q̃ id nequaq̃
ueteris negligentia factū sit: sed incuria quadam
posteriorū: q̃ prisca contempserē. cōmiseratio in
gens nos subiit. Nam tot ac tanta ex illustrib⁹ hi
storiæ Romanæ monumentis Gothicis Vandali
cisq̃ ruinis perierūt: q̃ nisi græci scriptores opem
tulissent. De tam nobili. R. P. ac tanto impio me
lior pars desideraretur. Itaq̃ psuasus sum eodem
auctore: ut quicq̃ de illo sanctissimo uiro uaria
multipliciq̃ excerpti posset lectione colligerem &
unico libello complecterer. Verū circumspecti
mihi cui dedicarem: imprimis tua singularis er
ga me beniuolentia Ioannes Lopis occurrit: ad
monuitq̃ ut tuo potissimū nomini consecrarem.
ea quidem a tenera ætate inita ad hanc usq̃ diem
constantissime creuit. sed & huius meæ in te ob
seruatiæ præter eam quā dixi causam aliæ quoq̃
nec minus idoneæ fuerunt. Vna est q̃ ipse philo
sophus es & sacre theologiæ religiosissimus asser

a. ii.

tor. Qua propter insignis philosophi: ac ppe christiani uita nulli q̄ tibi oportunius exhiberi potuit. Altera uero: q̄ tantus es apud optimū principem Rhodoricū Borgiam. S. R. E. Vicecancellariū: ut merito Herculi sis cōparandus: q̄ ut existimauit antiquitas Atlāti Mauro in cælo sustinendo opitulatus est: Ille q̄dem patrū prudētissimus unus pene oīum cuncta apostolicæ curiæ obit: in eius mēte regū cōterorūq̄ principū totius orbis christiani res uertunt̄ & digerūtur. Verū fesso tu subis tu firmissimis humeris omne pondus excipis & q̄d nō minus oēs admiramur: id facis tam fortiter q̄ libenter: gaudente etiā ipso principe nedum fidente: Id aut̄ haud iniuria licet enim q̄d ueritas habet etiam corā sine assentatione dicere. Accedit ad hęc splendor familiæ & generositas q̄ honestissima. præterea Hieronymi fratris comitas atq̄ benignitas. Is militiæ aurate uir functus etiā nuper illustri legatiōe ab Innocentio octauo ad regem Pannoniæ quem hoīm quem ue celestiuū ad se amandū animi uirtutibus nō puocet. Itaq̄ hæ uel singulæ res ad tuū ornandū celebrandūq̄ nomen me inuitarūt Quare suscipe ea quæ mea scripta probare soles & hoc præsens munus alacritate & clientis tui lucubratōes solita nitere prudētia remittere meliores Potes enim & ut potes uoles: cū & posteritati semp prodesse studeas:

124
& me cui optime consultū uis id maxime cupere
ut quæ scripsero emendent̃ intelligas Nos enim
quemadmodū coloni in male cultis agris utiles
herbas aut raras: aut latentes rimātur sic p̃ diuer
sos historiæ scriptores conq̃sita hæc: pauca etiam
de Lucano & Quintiliano quibusdā adiectis in
libellū quem iam leges tua fisci usiq; eruditioe col
legimus atq; digessimus.

De Nobilitate Gentis Hispanæ. Caput. ii.

f Amiliæ equestres Romæ ex Hispania cla
rissimæ fuerūt nō una sed multæ & plurimi
ubiq; noīs apud oēs q̃ historias Romanas
legerunt & audiuerūt. Siq̃dem huc Melas misit
Cingenteratū: Silios Italica prius cōsulū post cæ
sar̃ patria. mitto Quintilianū rhetorē: ut in opi
nionē est calaguritanū Martialem Bilbilitanum
poetā: atq; alios multos mediocris fortunæ: & si
Quintilianus ornamenta cōsularia p̃ clēmētem
adeptus est Sed & insulares quoq; ex Gadib⁹ Co
lumellæ & magis celebres Balbi: partibus. R. P.
gerendis admissi sunt. At si ad Neruæ: Traiani:
atq; Hadriani t̃p̃a & demū Theodosii descende
rimus utrūq; ordinem: nec minus reliquā ciuita
tem ab Hispania p̃fectis impleturi uidemur. &
ut Quintilianū Galba: ita Nerua. L. Annæū Flo
rū & tum uterq; senex ambos adhuc adolescētes

a. iii.

in urbem deduxit. hunc e Bethica illum e Tarra
conensi Quintilianum olim præsidium Augu-
sti Calaguritani : hunc eadem genuit Corduba
quæ & Senecam nostrum & Lucanum & Sene-
cam alterꝝ: multosq; præterea: sua tum fama: tum
gloria nō ignobiles: ob quā sobolē merito quon-
dam ut Colonia patritia deceretur ea urbs cogno-
mentum accepit.

De Parentibus Senecæ. Caput Tertiū.

m Annæus Seneca ab interiore Hispania Ro-
mā profectus in equitum ordinem affcitus
est. Huius declamatiōes alii nō extare contendūt
alii perperam eas esse quæ. L. Senecæ filii titulo
circumferuntur. stylus enim p̄similis esse potuit:
& inde error innasci. Huius uxor interea relicta
prægnās in Bethica Elbia Albina. L. Senecā pe-
perit circiter olympiadem cētesimānonagesimā
quartā. Albina hæc pene infans matrem amise-
rat: adoleueratq; sub nouerca & eadem fortuna
Marci repudio exagitata:q; patriā relinquere ui-
debat̄ inuita. Ex altero uiro: quem & auunculū
intra tricesimū diem amisit: liberos tres peperit.
At. M. Seneca altera superducta uxore uocabulo
Gallia. L. Melam & Iun. Gallionē genuit. res tñ
nō multū liquet. nam & Albina hos peperisse mi-
hi uidetur. hæc enim uerba apud Senecam legi-
mus cū matrem solat̄: Acquiesce alterius filii di-

gnitate: alterius quiete: ubi alterꝝ indi care uidetꝝ
 Gallionem: qꝫ muneribus publicis obeundis se di
 cavit: Alterꝝ uero Melā qꝫ procuratōibus Cæsaris
 uixit contentus breuius iter ratus ad acqꝛendas
 pecunias. Tacitus tñ ex Gallia natū Melā asseue
 rat: & ut idem de Gallione existimemus uicini
 tas nominū uel sine auctore extorquet: aut salteꝝ
 prouocat. At apud Senecā de Lucano tunc puero
 Mela genito ibidem hæc. Ab his inquit nepotes
 quoqꝫ respice. M. præcipue blandissimum: ad cu
 ius conspectū nulla potest durare tristitia: quem
 nō in iocos uocabit illa lasciuias: & alia: qꝫbus po
 tius existimem rursus Albinæ fuisse Melā & Gal
 lionem: qꝫ Galliam aliquam uxorem. M. Annaeo
 unqꝫ extitisse. Albina uero hæc ingenii fuit per qꝫ
 uegeti ac pꝫmptissimi: & nisi uir prisca rigoris in
 hibuisset ut ferunt euasisset eruditissima: huius
 soror. C. Albia maximam laudem ex hoc sibi pe
 perit qꝫ cum sedecim annos maritus Aegyptum
 tenuisset: ipsa interim nō fere unqꝫ in publico cō
 specta est. huius manibus Seneca in urbem per
 latus: huius pio maternoqꝫ nutricio longum tem
 pus aeger conualuit. eadem mox creandū Quæ
 storem curauit. Itaqꝫ ex Annæis noua uis ciuium
 Romæ enituit & honestissimorum & eorum sa
 ne qui proprio uirtutum splendore antiquissi
 mis illis Fabritio & Catoni: modo aequa dentur
 a.iiii.

tempora: nō cessissent. ueruntamen iniquissima
nacti sunt: ut omnium finis plane indicauit.

Quibus præceptoribus profecerit. Caput. iiii.

p Ater de tanta sobole sollicitus: atq; urgēte. L.

Senecæ ingenio graui & temperato sed ad
discēdum sane q̄ agili Corn. Balbi suasu: cuius se-
nis etiam cōtubernio tam sæpe utebatur q̄ liben-
ter ob gratiam qua erat apud Octauīū prius lite-
ris mox artibus addiscendis pueros addixit. qua-
re sub Pomponio Marullo & Iulio Higino poly-
histore ut in opinione tum erat natione Hispano
grāmaticis: Cestio Smyrneo & Asinio Gallo rhe-
torib⁹ pfæcerūt. Paulo ulterius Seneca puectus
est. nam cū Marullus de stirpe Pomponii Melæ
cingēteratani progenitus cōmuniū studioꝝ grā
Socionis philosophi Alexandrini domū frequen-
taret inhaesit stoicæ sectæ Seneca: sed iam utroq;
præceptore discipuli causa in similtates pruen-
te ad Athenodoꝝ Tharsensē eiusdē philosophiæ
professorem transiit. sed post paulo cū hic Asiam
repeteret ad Socionem suū reuersus ab eius late-
re quoad profaecit nunq̄ discessit. Interea Clara-
num qui & ipse optimus uir & iuris consultissi-
mus euasit condiscipulum habuit.

De Vxore & Exilio. Caput Quintum.

u Xorem duxit Pompeiam Paulinā ex qua fi-
lius susceptus cū apud matrem Albinā edu-

caretur: peste correptus extinctusque est. & pariter
 matri nunciatus. L. Senecam pueri patrem filium
 suum eadem contagione raptum: quod obrem misera
 mater uiuentem luxit: habuit & filiam: quam eidem
 exul commendat. Exulauit uero sub Claudio iam
 magni nominis & notæ eruditiois sed Agrippina
 ut incestæ nuptiæ suæ cum Claudio patruo & ut
 alia multa huic coniuncta scelera aliquo benefi-
 cio tegerentur: ueniam exilii: nec minus eidem præ-
 turam urbanam impetrauit publicam lætitiâ rata
 ob eius studioꝝ claritudinem: simul ut Neronis
 filii pueritia tali magistro adoleret: & ut con-
 filiis eiusdem ad tyrannidem uteretur: quod contra
 euenit: Xenophon medicus in eo quod a Seneca po-
 scere non ausa est in Claudium adminiculo fuit:
 potuit tamen Iulia Agrippina aliquando hoc a Se-
 neca sperare: quia is fidus in eam recentibus & tam
 conspicuis beneficiis & infensus Claudio dolore
 iniuriæ credebatur: iniuria autem fuit quod nullo con-
 uictus crimine sed de bonis omnibus semper be-
 nemeritus exulare tamen in inuidiæ gratiam ius-
 sus est. Exilii locus Corsica fuit: ut alter Seneca
 in Octauia aperit cum ex persona Lucii sic loqui-
 tur. Melius latebam procul ab inuidiæ malis: Re-
 motus inter Corsici rupes maris. Suum hoc exi-
 lium quale fuerit: sic ipse in consolatione ad ma-
 trem ostendit. Nullum inquit exilium inuenies

in quo nō aliquis cum causa moretur: Quid tam
nudū inueniri potest: quid tam abruptū undiq;
q̄ hoc saxum: quid ieiunius: quid imansuctius:
quid horridius: quid intemperatius:

De. M. Annæo Lucano. Caput sextum

s Ed paucis ante annis Melæ fratri. M. Annæ
us Lucanus nascit̃ ab aui materni. C. Acilii
Lucani noīe ita appellatus: nascit̃ aut̃ suæ fami-
liæ ut Tacitus loq̃tur grande claritudinis adiu-
mentū tertio nonas nonēbres. C. Cæsar̃ itez & L.
Cæliano cōsulib⁹: latus est a patre Romā uix na-
tus mēsem octauū: sed iam adultū Seneca Nero-
nis amicitia in sinuat. is antea Rhēnio Palæmo-
ni & Annæo Cornuto opam dederat gratissimo
cōtubernio. A. Persii & Saleii Bassi. eidē quæstu-
ra ut cōmitteret̃ ante t̃ps impetrauit. Iussit ludos
facere: tū Lucanus gladiatorū munus edidit. &
anno insequēte in sacerdotiū auguratus asscitus
est. Curauit etiā Seneca Pollā Argentariā Argen-
tarii Pollii filiā uxorem ut duceret ea doctissima
pariter & pudicissima uixit cū Lucano sed eo de-
functo Eunuchi cuiusdam amore suspecta: ad qđ
Martialis allusit: cū eam reginā appellat sumpto
cōuicio ex illo Terentiano. Eunuchū dixti uelle
te q̄ solæ utunt̃ his reginæ. Eadem t̃pe Domitia
ni facta iā Anus tñ cū patre florebat. testimonio
est Papinius in ea syluaz quæ inscribit̃ Hercu-
les Surrētinus cū ait ad Herculē. Et si tibi poma

Assart.

12
superfunt. Hesperidū gremio uenerabilisingere
Pollæ. Nam capit & tantū nō dedignatur hono-
rē. Qd si dulce decus uiridesq; resumeret annos.
Da ueniā alci de fors hinc & pensa tulisses. Et de
eadem alibi sic legit' apud eundem: Excludit uo-
lumen Genethliacū Lucani qd Polla Argētaria
clarissima uxorū imputari sibi uoluit.

De Magisterio Senecæ in Neronē. Caput. vii.
a T cum Domitius Nero ætatis anno undeci-
mo a Claudio iam adoptatus esset: Senecæ
tum Senatori in disciplinā traditus est. sed ade-
ptus etiam Imperiū nō adeo profecerat ex Sene-
cæ doctrina ut ex se concionari aut auderet aut
posset: nam primus ex his q eousq; regū potiti fue-
rāt: aliena facundia eguit: & a Seneca compositā
laudationem in funere Claudii uix tñ septēdecen-
nis recitauit. credit' illum a lectiōe priscoꝝ auer-
tisse: ut in admiratiōe sui diutius teneret: his mo-
do ppositis quæ ipse scripserat. Rettulit Seneca
per quietem nocte eum antecedēte diem quo Ne-
ronē erudiendū accepit: se sibi uisum. C. Caligulæ
præcipere & fidem somnio breui fæcit: prodita
ingenii immanitate. Afranius Burrhus fere par
apud Neronē potentia fuit: sed is militaribus in
rebus Seneca domesticis & tanta qdem modera-
tione ut cū Burrhū Nero præfectura amouere de-
stinasset tunc opa Senecæ dignatio eidē retēta sit

prætoriarūq; cohortiū cura. qđ sane Fabius Rusticus Senecæ laudibus ascribit: Sed. P. Suillus eundem cum tñ ei infensus esset quasi studiis in-
ertibus deditum taxauit & imperitiæ suæ iuue-
nes instituentem. corrupisseq; principū Roma-
næ cubilia: Præterea quærebat: qua sapientia q-
bus philosophorū præceptis: intra quadriennium
regiæ amicitia ter millies sestertiū comparasset.
Rome testamenta & orbos uelut indagine capet
Italiā & puincias imenso scenore hauriret. Hæc
Suillius. Ouidius Flauus cumulas nulla ipius
cupiditate diuitias testatus est: sed magna unius
fortunæ felicitate. Hic ille est Ouidius q Cæsoni
um Maximū imitatus est: nā ita Cæsoniū hunc
Ouidius exulē ex Aphricæ pfectura sequutus est.
sempq; ueneratus reuerito nunq Nerone: ut idē
Maximus Senecā paulo ante exulē in Corsicā se-
qutus fuerat. meminit amicitia Valerius Marti-
alis in his uersibus. Facūdi Senecæ potēs amicus
Caro p̄ximus: aut prior Sereno: Hic ē Maximus
ille quem frequenti: felix litera pagina salutat.

De Vineto & Potentia Senecæ. Caput. viii.

u Inetū habuit Seneca in agro Nomētano cu-
ius singula iugera ut Columella notauit cul-
leos octonos reddidisse plerūq; cōptū est: id prius
fuerat Rhēni Palaemōis emptū ab Acilio Sthe-
nelio: Est autē Seneca tāto ei⁹ amor capt⁹ ut nō pu-

duerit quadruplicato fere intra decimū curæ an-
 nū emere: Fuit uero hic ager decimi lapidis ab ur-
 be diuerticulo cū uilla quo cū aliquando febrici-
 taret secessit præter sententiā medici & cōualuit.
 Deniq; tantū Seneca apud Neronē aliqñ potuit:
 ut cū uxorem atq; sororē occidisset ob Poppeæ cō-
 iugiū Othoni tñ qā Seneca amico utebat peccit.
 Is enim. M. Syluius Otho q postea impauit Pop-
 peā specie nuptiarū sibi cōmissam nō modo nō in-
 tactā seruauit sed ipm etiā Neronem exclusit pro-
 foribus astantē: & frustra miscentē preces & mi-
 nas ac depositū reposcentē. Quare pcurāte Sene-
 ca cū aliter eius uitæ succurri nō posset: quæstori-
 us & sub specie legati cæsaris in Lusitania exula-
 re iussus est. Sub hac tpa Trebellio Maximo &
 eodē Seneca cōsulibus eiusdē nostri Senecæ sua-
 su tunc cōsulis utilissimū illud senatuscōsultū qđ
 ab priore collega nomen accepit Trebellianū ex-
 erceri cepit pduratq; in hāc diē ubicūq; leges Ro-
 manæ seruant. Octauo calendas septēbres cautū
 est ut actiōnes quæ iure ciuili uel prætorio hære-
 di in hæredē ue cōpeterent ei in eū ue darent cui
 ex fidei cōmisso restituta hæreditas foret: huius
 rei mentio est in institutiōibus de fidei cōmissa-
 riis hæreditatibus: quare refutandū est qđ Auso-
 nius in actione gratiarū ad Gratianū Cæs. tradit
 Senecā usq; ad consulatū prouectū nō fuisse.

De Odio Agrippinæ Augustæ contra Senecam.

Caput Nonum.

a T Senecæ summus hic honos multis inui-
diam peperit. Agrippina quoq; irata Nero-
ni filio & his uerbis uſa eſt. An in caſtris Germa-
nici filia audiri nō poterit? an debilis potius Bur-
rhus & exul Seneca trunca ſcilicet manu & pro-
feſſoria lingua generis humani regimen expoſtu-
lantes. ubi obiicit ab ardēte ſcœmina Senecæ exi-
lium & præterea rerū agendaꝝ inſcitia aut impo-
tentia. Conſimile eſt illud Suilli cū dixit eū ſtu-
diis inertibꝰ deditū: auxit Agrippinæ odium in
Senecā res etiam notatu digniſſima. retinendæ
eam potentiæ ardor impulit ut ſæpe in meridie
Neroni filio epulis & uino incaleſcenti ſe inceſto
paratā offerret: tum Seneca a quadā Liberta no-
mine Acte cōtra nequiſſimas illecebras ſubſidiū
petiit. ut hæc tanqꝰ anxia de periculo pariter & fa-
ma Neroni deferret. gloriante Agrippina uulga-
tū eſſe inceſtū: nec legiones paſſuras tam puden-
dæ infamiæ labe reſperſi principis imperiū. pro-
inde ſcœminā tam petulantem filius a ſe repelle-
ret. & hic Actes aſtus cupitū Agrippinæ diſſecit
intellectaq; re: profanæ ſcœminæ Seneca odiis ia-
ctatus eſt. Sed cū paulo poſt mors Burrhi Sen-
ecæ potentiam fragiſſet: quis extincta iam Agrip-
pina Offonius Tigillinus & Fœnius Ruſſus ua

riis adorti sunt criminationibus: tanq̃ ingentes
opes iure & iniuria uel supra priuatū modū au-
geret: qđq; studia iuuenum in se conuerteret: nec
horū modo uerū & reliquorum hoīm: q; hortorū
uillarūq; magnificentia quasi principem supgre-
deretur: q; eloquentiæ laude nimios sibi honores
ascisceret & q; carmina sæpius factitaret postq̃ in
eorū amorē Nero incidisset: q; oblectamētis prin-
cipum iniquū esset palā detrahēre: aut uirib' eius
& agilitati quoties aurigaretur aut uoci quoties
caneret illudere: q; nihil esset in re. p. clarū qđ ab
eo peti nō posset. Qđ uirtutes omnes quæ princi-
pem decent in se repiri fideret: certe Neronis pue-
ritiam iam finitā ipsum iam debere magistratū
exuere. Neronē satis amplis doctoribus instrui
maioribus suis. quibus obiectis delecto tempore
ac potius qā cæsarem abalienatum experiebatur:
captato Seneca ad Neronem ita uerba facit.

Oratio Senecæ ad Neronem. Caput. x.

u Terq; Cæsar iam ad summū quadam aīorū
contentione deuenimus: Tu quidem libera-
lissimi principis atq; gratissimi impleuisti mēsu-
rā: ego q̃tum ex magnis amicis quempiā a princi-
pe deceat accepi. quartusdecimus hic annus agit
quo te obseruare iussus sum. Iussit aut quæ tum
utriq; poterat & cum de te spes sola lucesceret ex
his octo imperas. Interca q̃tum opum atq; hono-

rum mihi accesserit dictu difficile est felicitati
meæ sola fortassis iā deest eius moderatio. Illud
ad gloriā præcipuum duco q̄ iuuentæ tuæ rudi-
mentis ut p̄essem me unū eligi mihi cōtigat. & in
de gratissimus semp apud te fui & tantū mihi pe-
cuniæ dedisti: ut sæpe mecū sic loquar: ubi est Se-
neca tuus ille animus paucis minimisq; cōtētus.
ego ne eques ex p̄uincia egregiis annumeror pro-
ceribus quiritū. sustinet uersari inter nobiles &
longa iura præferētes nouitas mea? Amplissima
suburbana; agroꝝ tanta spatia: tam alta fœnora
mihi seruiunt. Id solū me tuetur cæsar: certe tuis
me muneribus obniti nō decuit: ne beneficiū de-
dignari: aut tibi forsan apud me deponenti nolle
officiū præstare uiderer. Sed modus iam utrinq;
habendus est: tibi dandi atq; cōferēdi mihi quoq;
petēdi accipiendiq; uelut q̄ ponderi iā est impar
si plura aggerant sūfferre diffiteat. Inuidia: ut oīa
mortalia: infra tuā magnitudinem iacet: me uero
uereor ne iam exponat. Quare mihi succurrendū
est. Ego Cæsar iā dudū æque fessus ac miles aut
uiator adminiculū oro. Iter enim uitæ seni leui-
simā quāq; curā grauissimā reddit. fortunis meis
iam nō sufficio: in quē exonerē quæro: iube opes
p̄ pcuratores tuos administrari. Cedant tibi quo-
rum fulgore pstringor. Quota portio studiū ge-
tis a paup̄tate uendicabit: qđ ocii prædiis seponē

batur id omne ad animū reuocabimus. mea fami-
 lia eadenq; facta tua tibi tuoq; noīe excolet: mihi
 uero seni ut quondam. C. Mæcenati atauus tuus
 Augustus in urbe aut ī aliquo Italiae angulo uel
 forte cōmodius in puincia: ut idem. M. Agrippæ
 Mitilenis esse in ocio pmitte. nēpe dedisse ei quē
 amas demū uacatiōem & hoc quoq; in gloriā ce-
 det tuā: iudez amici Atauī tui eximia præmia sed
 pro maximis ut nosti laboribus accēperit. At ego
 nihil aliud munificentiae tuæ adhibere potui: q̄
 studia quoq; prægrande preciū est noīs mei clari-
 tudo. iam tibi (diis grās) est robur: est ætas: est ex-
 periētia regendi p tot annos exercitata possumus
 sine rubore seniores amici q̄etē repositare. sit sa-
 tis licuisse ad summa prouehere eū qui pmodica
 tolerasset. Maius mihi beneficiū exequi nō pote-
 ris Cæsar q̄ fluctuantem longa tempestate tandē
 in portū coicere. Id tuorum erga me meritorum
 optatissimus erit cumulus atq; insignis.

Respondet Nero. Caput undecimū.

a D hæc Nero nihil mutata fronte aut oculis:
 sed blandiore q̄ unq̄ antea ore. Qd medita-
 tæ inquit orōni tuæ respondere uel ex tpe possim
 id imprimis Seneca tui muneris habeo cuius usu
 beneficii ne momento q̄dem deferor: ppetuū me
 comitat adminiculū & tui monumentū imorta-
 le. Mæcenat & Agrippa pmissu aui mei Cæsaris
 b.

Augusti post labores & accepta præmia tandem
ociū usurparūt: sed neuter datis opibus unq̄ exu-
tus est: eas bello & periculis meruerant: q̄a & illa
Octauii tpa his malis obtēta fuere. nec mihi: cer-
to scio: Seneca tu defuisses si meā quoq̄ iuuentā:
ut illius in bellis uersari oportuisset. Verū qd̄ tem-
pus resq̄ ipsa poscebant præceptis: cōsilio: ratiōe:
prius pueritiā: mox adolescentiā: deinde iuuentā
crexisti: firmasti: fouisti. beneficia tua apud me
Seneca aterna erūt: quæ uero a me accepisti flu-
xa sunt & uariis obnoxia casibus. Tu licet & gratis-
simus ut multa numeres tñ pleriq̄ nequaquā cū e-
ruditione tum cæteris uirtutibus: tibi pares plu-
ra possederūt. Pudet nō tibi tantū liberalitatem
meā adhuc cōtulisse q̄tum suā. L. Volusino parsi-
moniā nouimus parasse. Pudet me recēdere liber-
tinos hoīes q̄ te multo fortunatiores notant: cum
tu in me caritate præcipuus nōdū oēs opib⁹ præ-
stas. sed adhuc haud oīno cōfectus es uiridis etiā
tibi senectus ualet. nec mihi suprema imperiū te-
runt spatia. tentabo uolentibus diis an mea libe-
ralitas explere possit in te qd̄ cupit Claudius ami-
cū suū. L. Vitelliū eq̄tem cuius frater. Q. senatu
auctore Tiberio motus est ad tertiū usq̄ consula-
tum censuranq̄ puexit. Curā quoq̄ imperiū aliqñ
gerere iussit. hoc incēdor exemplo mi Seneca. Vi-
telliū is Arthabanū ut nosti Parthorū regem ad

signa metu nostri exercitus adoranda tantū exci-
 uit qđ op⁹ unius pene diei fuit. tu uero quattuor
 decim annorū labores in me contulisti: nullo nisi
 tuarū adiutus suffragio uirtutū. Itaq; nūc nō tua
 moderatio si ultro donata reddideris: nō a me da-
 ta quies: si alumnū tuū & principē reliqueris sed
 qđ meū nō est auaritia & crudelitatis met⁹ in ore
 hoīum uersabit^r. Quin fateri libet qđ uerum est.
 Quis si me destituas iuuentū meā subsidio erit?
 qđ si qñ labar aut inclinem^r eriget: & cōstituet^r: qđ
 ornatū robur impensius reg⁹: Augustus cū ami-
 cis getē dedit ea erat ætate: ut ipse tueri data pos-
 set. Deniq; Seneca sapienti indecorū fuerit: unde
 oriat^r amico infamia & noīs labe inde sibi gloriā
 cupere. Verū enim uero testor Iouē & quosq; hu-
 ius urbis atq; impii auctores deos frustra me Se-
 necæ suspectū esse: meq; ipm periturū potius: q̃ ti-
 bi quicq; aut facultatū aut dignitatis adempturū.

De Veneno parato Senecæ & de Coniura-
 tione Pisoniana. Caput uodecimū.

h. 2. Is dictis addidit oscula & amplexus blādis-
 simasq; facetias ut tum natura tum cōsuetu-
 dine: ad odia dissimulāda affabre instructus erat
 Et Seneca: qualis oīm qui cū principib⁹ loquunt^r
 finis esse solet: reuerentissime gratias agit. Verū
 nō minus instituta uitæ prioris mutat: rarus per
 urbem quasi ualitudine infesta aut studiis attine

b. ii.

retur. nihilominus post aliquot annos clanculū
eius mors attentata est: nam cū p Achaiā & Asiā
nō dona tm̄ sed & ipsa numinū simulacra passim
raperent missis in eas prouincias Atto & Secūdo
dicto Carinate: ille libertus cuiq; sceleri p̄mptis-
simus: hic & sup rapacitatem philosophū simula-
bat modo rhetor exigua stipe Athenis. ferebatur
Seneca interim ut inuidiā sacrilegiōꝝ a se auerte-
ret longinquo rure secessisse & ita oē odiū in Ne-
ronem cōuertebatur: qđ Nero ægerrime ferebat.
Tradunt ei uenenū p libertum ipsius uocabulo
Cleonicū paratū fuisse uitatūq; a seneca eiusdē li-
berti p̄ditione: alii propria formidine existima-
rūt: poma qđem quibus eū ueneno tollere desti-
narāt reliqt. cū iis tolerare sitim soleret & p his
profluente aqua æstū aliquot dies sedauit. confli-
ctauerat & aduersus infamiā. cū paulo post occi-
sam matrem Nero lras ad Senatū misisset calū-
niis plenas & fastidio ī Agrippinā: & Seneca ad-
uerso rumore erat quasi q̄ oratōe tali cōfessiones
Neronis scripsisset. Mox Romanus secretus Se-
necā apud Neronē calūniis exagitauit ut. C. Piso
nis sotiū: sed idem ualidius a Seneca eodē crimi-
ne agitatus est. q̄obrem Pisoni timor & orta insi-
diarū in Neronē magna moles. quæ multos men-
ses suppressa demū in cōiuratiōem erumpēs Se-
necæ ultimū fatū attulit: nullo tm̄ compto mani-

festo crimine. Ea detecta Antonius natalis ne mi-
 nas quidem ferens nedū tormenta principes con-
 iurationis in tyrannū Pisonē & Senecā falsus est
 Credit ut Neronis grām sibi cōciliaret. Nero, n.
 Senecæ infensus oēs ad eū opprimendū artes cō-
 quirebat. Quādo ergo uenenū processit nihil fer-
 ro crassatus est. Itaq; primū Natalem eūdem ad
 Senecā misit & solū quasi uiseret ægrotum & pa-
 riter conquereretur: quare Pisonem aditu prohi-
 buisset & qđ multo præstitisset si solitā amicitia
 & familiaritatē seruasset. Seneca ad hæc anceps:
 respondit. mutuos sermones & colloquia neutri
 conducere: ceterę salutem suā Pisonis inniti inco-
 lumitate. referēte hæc Natale mittitur eo. C. Syl-
 uanus prætorię cohortis tribunus & ut se missus
 a Nerone nō dissimularet sciscitatū quidem an
 Natalis dicta suaq; responsa Seneca agnosceret.

De Morte Senecæ. Caput. xiii.

e Odie Seneca incertum forte an rex gnarus
 ex Campania reuersus ad quartū lapidem
 in rure suburbano substiterat: Illuc Sylvanus p-
 pinqua uespera puenit militū corona uillam se-
 psit. Epulabat senex: aderāt uxor Paulina & ami-
 ci duo: Mandata Cæsaris audit respōdet missum
 ad se Natālē questūq; noīe Pisonis & se ualitudi-
 nem & qetē excusasse adiecit nō esse sibi p̄mptū
 in adulatōes ingeniū. Reuersum Tribunū inter
 b.iii.

rogat Nero: an Seneca uoluntariā mortē pararet
Rñdetur depræhensa in eo nulla pauoris signa.
Aderant Poppea Sabina & Tigillinus illa uxor;
hic intimus cōsiliarius principis: horū impulsu re
gredi Tribunū Nero: mortēq; indicē iubet. Scri
psit Fabius Rusticus nō rediisse eodē itinere sed
deflexisse ad Fœniū p̄fectū exposuisseq; mādata
Cæsaris: tū interrogasse an obtemperet monitūq;
ab eo ut Cæsari pareret fatali oīm ignauia atq; so
cordia: is q̄dem Syluanus inter cōiuratos erat fo
uebatq; & eorū scelera augebat in quorū ulctiōem
cōsenserat. Voci tñ & aspectui pepcit Veranniū
q̄dem unū ex cēturionibus intromisit q̄ necessi
tatē ultimā imparet: tū Seneca nullū præ se ferēs
terrorē testamēti tabulas poposcit. Inhibuit cen
turio. & ille. Qñ inq̄t amici uestris grām referre
meritis phibeor: qđ unū iam & tñ pulcherrimū
habeo exēplū & imaginē habebitis uitæ meæ cu
ius si memores eritis bonarū artiū & famā tā con
stātis amicitiaē estis laturi. & pariter lacrimas co
hercēs interrogabat cur obliuioni mandauissent
p̄cepta sapientū: Vbi tot annos cōtra impetus for
tunæ p̄meditata rō? Adiecit etiā cui mortaliū Ne
ronis crudelitas esset ignota & q̄ post matrē: uxo
rem & fratrē: sublatos educatoris p̄ceptorisq; uita
restaret. existimat Nero si p̄ntem habuisset: facile
ad misericordiā flecti potuisse & ipm nō cōti

nuo desperasse: nā tribuno: cum is tum primū ue
 nisset: ab eo discedente: notissimos eos uersus pro
 nuntiasse fert ἔλπιθεσ ἐμ ζωδισιν ἀμέλπιστοι δὲ
 ὁμόρτεσ χῶσ ζεύσ ἀλλόκαμὲν πέλει αἰοριοσ ἀλ
 λόκαδύειν Hoc est Sperāt q̄ uiuūt. desperati mo
 rientes Iupiter est sudus: qñq; est iupit̄ udus. Dæ
 niq; instāte cēturione iā securus mortis uxorē am
 plectit̄: & aliqd contra pñtem formidinē medita
 tus rogat uxorem temper dolori. Illa contra: desti
 natā sibi quoq; mortē asseuerat spiculatorēq; ex
 poscit. Ad hæc Seneca. Vitæ inqt delinimēta mō
 strauerā tibi uxor: tu cōtra: mortis decus mauis.
 atq; ita uno eodenq; ictu cæsim deducto brachia
 exoluūt. cōsensit uxorī Seneca: ne uiduā sibi uni
 ce dilectā iniuriis expositā relinqueret sed cū se
 nile corpus lenta sanguini effugia pberet. crurū
 quoq; & poplitū uenas abrumpit & ne suo cōspe
 ctu uxoris aīum infringeret atq; ipse ne uidendo
 eius tormēta ad impatientiā dilaberet̄ suadet in
 aliud cubiculū abscedere. Nero mortē uxori inhi
 bet & ita blādimētis uitæ euieta adiecit sibi pau
 cos postea annos laudabili ī maritū memoria &
 ore ac mēbris in eū pallorē albentibus ut ostētui
 esset magnā partem spūs cū sanguine fuisse ege
 stā. Interea fessus lentitudine mortis Seneca Sta
 tiū Annaū amicū & arte medicinæ pbatum orat:
 prouisum pridē uenenū qualī olim publico iudi

cio rei atheniensium extinguebantur pmeret. Id quod
ut reor Socraticum poculum fuit: allatum confectus se-
nex hausit imprigres: frustra tamen frigidus iam & clau-
so corpe aduersus uim ueneni: postremo stagnum
aquae calidae ingressus proximos seruorum resperxit
hac emissam uoce. Liquorem hunc libamus Ioui libe-
ratori. quod paulo post Thraseas Petus haemulatus
est: nam & ipse mox damnatus solutis uenis in cubi-
culum & propius uocato questore inquit. Libamus Io-
ui liberatori: specta iuuenis & omen quod dei pro-
hibeant: coetera in ea tempora natus es quibus firmare ani-
mum exemplis constantibus expediat. Sed inde Se-
neca balneo illatus & exalatus uapore: sine ullo
crematus funeris solenni. ita codicillis praescripse-
rat cum etiam tum praediues supremis consuleret.

De Constantia. L. Senecae. Caput. xiiii.

i Vuenalis in decima satyram diuitias pepis-
se mortem Senecae testatur aptissime cum inquit
census iussu Neronis clausit Loginum & latos Se-
necae praediuitis hortos. Animi constantia semper inges-
fuit & quod saepe dictitare solebat quod ex oratione De-
mosthenis epitaphio est. *ἔστι γὰρ ἐστὶν ἀπάσῃσιν
ἀρετῇσιν ἀρχὴ καὶ ἐν σὺννεσις πέρας δὲ ἀμάρτια* Vni-
uersae quod uirtutis consultiatio est principium finis ue-
ro constantia. Proxime accedit illud Sallustianum: Pri-
us consulto deinde mature facto opus est. Id omne semper
Seneca constantissime executus est nam Syluano ad se
ingressus praefatus est non esse ingenii sui cuiquam adulari

130
Id uero nulli notius q̄ Neroni siquidez is sapius
Senecæ libertatem q̄ seruitutem expertus esset.
Nouissimo quoq; tormento animi integer suppe
ditante eloquentia aduocatis scriptorib⁹ pleraq;
edidit in qbus epitaphiū circūfertur tale. Cura la
bor meritū sumpti pro munere honores Ite alias
post has sollicitate aīas. Me pcul a uobis deus euo
cat. illic & actis Reb⁹ terrenis Hospita terra uale
Corpus auara tñ solennibus accipe saxis Nanq;
animā cœlo reddimus: ossa tibi. Ego hoc carmen
magis ab quoq; alio scriptū fuisse arbitror q̄ a Se
neca. tñ uulgo noīe eius constātissime legit⁹. Fuit
aūt honesta comitate præditus & uita cōtinētissi
mus sopni uiniq; parcissimi ut de se ad Lucilium
scribit in epistola octogesimaquarta numero eaq;
quæ extant multæ enim interciderūt & ita codi
ces mutilati legunt⁹ loqitur illic de senectute sua:
ubi etiā Valerii cuiusdam pueri sui meminit his
uerbis. Progymnasios meos si quæris unus mihi
sufficit Valerius ut scis mihi amabilis: sed muta
bit⁹ iam. aliquē teneriorē quæro hic qdem ait nos
eandē Crisin habere: q̄a utriq; dentes cadūt. Dele
ctabat⁹ hoc puero uel potius infāte senex ob ama
biles lusus. Amavit ex oībus maxime Lucanum
fratris filiū de quo etiā tum teneræ ætatis ita lo
qutus est. Non minus pueritiā q̄ infantiā suā me
mirari cogit Lucanus meus siqdem infanti apes

melitotrophæ fuerūt: ut hoc non tantū Hesiodo
Demostheniq; contigisse fabularemur: at nūc &
blandus & prudēs: & lasciuus & pulcher appri-
meq; uerecūdus est & pudicus supra annos niti
uidet. Sodalitatem tenuit cōiunctissimam cum
M. Portio Latrone rhetore egregio a prima pueri
tia usq; ad extremū eius uitæ finē. Sub Marullo
qdem uterq; studiis pfecit. Metronatem philoso-
phū cū ī secessu Neapolitano esset audiuit: senex
iuniorē: ubi documento fuit senī quoq; discendū
esse uel a iuvene & qd uulgo fert probauit. Prae-
stat discentē mori q̄ stultū uiuere. Delectabatur
Seneca uisere rhetoras & alios alia pcunctari. &
cū id sæpe faceret incidit in scholaz Testii. Is sibi
tantū tribuebat ut orationes suas orationibus Ci-
ceronis præferret & acrimonia quadā agendi au-
ditorio perfrequenti utebatur. solebat ex consue-
tudine dicere: si Thrax esse Fusius essem si panto-
mimus esse; Baryllus: si equus: Melisson ad quæ
Seneca surridēs & si cloaca esses magna esses in-
quit. Ad quod alluisse uidetur Martialis eo uer-
su Non est Testius ille sed caballus. q̄a Testius
dixit si equus essem melisson essem. Ingenio fuit
facili & copioso studiiq; plurimi & multæ rerum
cognitiōis. Astrologiæ admodū peritus. memo-
ria nō modo acri sed etiā mira: nā duo millia no-
minū: item ducentos uersus eo quo audiuerat uel

conuerso a fine ad initiū ordine statim se recitaf-
se dicit. Velox ad complectenda quæ meminisse
uellet nec minus tenax qđ rarissimis accidit ad
cōtinenda quæ acceperat: præcipue uiridiorē a-
ta-
te. Annis uero grauioribus difficultate spirandi
laborauit. assignato morbo: qđ Suspiriū ipse: græ-
ci Dispnoeā appellāt. Obiit autē principatus Ne-
ronis anno undecimo & ut uolunt biennio ante
martyrium apostolorū Petri & Pauli: anno a-
ta-
tis prope sexagesimo octauo.

De Odio Neronis in. M. Lucanū. Caput. xv.

f Ama fuit. Fl. Sobriū cum centurionibus oc-
culto cōsilio neq; ignorante Seneca destina-
uisse ut post occisum opa Pisonis Neronem Piso
quoq; interficeret quem principē cōstituerāt tra-
dereturq; imperiū Senecæ q̄si insoniti & ad impe-
randū delecto claritudine uirtutū ad quæ uidet
Iuuenalis intēdisse cū ait. Libera fidentē populo
suffragia: q̄s tam p̄ditus ut dubitet Senecā p̄ferre
Neroni. qua re intellecta Nero scrupulū aīo dē-
psit: tutius ratus. Celeritatē rei maxime addidit
Lucani odiū: quē Cæsar exosus p̄strauerat quasi
hæmulū gloriæ. audiuerat enī græce & latine de-
clamare solitū: ciuerat potentē in foro ex actione
contra Octauiū iagittā quē damnauit q̄ Pontiā
cōfodisset. Hæc enim in gratiā huius Octauii tū
Tr. Pl. & pollicētis se coniugē: uirū sustulit: mox

rem proferre: ac differre: uoluntatis paternæ pre-
texto: re uera nundinabatur & expeditiorē iam si-
bi maritum quæsierat. Sagitta ut aīo satisfaceret
tandē unicā noctē emercatus est. & intromissus
cū unico liberto: ancillā uulnerat; Pontia occidit
& mox ut tribunatu abiit sentētia patrū lege Cor-
nelia de sicariis cōdemnat. sed Neronē plus poe-
ticæ studiū incēdit. nā cū p Cliniū Ruffum Nio-
ben se pnuntiatur pollicitus esset: pronuntiauit
in theatro Pompeii in certamine penteterico. Lu-
canus uero nihil iterponēs & ipse Orpheū recitat
& praelatus Neroni coronā a iudicib' accipit. nō
tulit id Cæsar: cuius igenium fuit nō hoīm modo
sed artiū quoq; principatū uendicare prius cōui-
ciis laceffiuit: mox foro & theatro iterdixit. cuius
etiā rei Papinius meminit in his phaleuticis. In-
gratus Nero dulcibus theatris. Et noster tibi præ-
feret Orpheus. Quas ob res Lucanus cū se pre-
mi odio aīa duerteret adhaesit cōiuratis scripsitq;
tunc eos clarissimos uersus qbus animū suū ad li-
bertatē pronū detexit. Cōsilio iussuq; deū transi-
bis in urbē Magne tuam summusq; feret tua bu-
sta sacerdos. Corpus enim Pompeii nisi extincta
Iuliorū familia Romā transferri nō poterat. Ferē
ante recitatōem Orphei quasi præludiū quoddā
facisse multus in laudibus Neronis quæ oīa ex-
perimenta ingenii sui appellabat. pollicitusq; est

se editurū paulo post tres libros Pharsaliæ quos
 quales uidemus primos cū uxore emendauerat:
 reliquos septem ut de se Ouidius dixit emēdatu
 rus si licuisset erat. Ciuilia bella semp detestatus
 est ut in sexto de Sæua Cæsariano maximi noīs
 milite. Pronus ad oē nefas ut q nesciret in armis
 q magnū uirtus crimen ciuilibus esset. Hoc co
 dem tpe Saturnalia ediderat & incendiū Troia
 nū Priamiq; calamitatem simul syluæq; libros de
 cem & Medeam tragædiā incohauerat. Addunt
 opus noīe Catacosmon & salaticas fabulas decez
 & Hippamata prosa oratione & librū epistolarū
 ex Campania qui oēs: eius scriptoris qui legit iu
 dicio nō fastidiendi: Tales tñ ut belli ciuilis ac
 cessio uideantur: singulis qdem annis uires suas
 in scribendo tentabat explorabatq; adeo ut præ
 facione quadā annos & eruditionem cū Virgilio
 compatus dixerit. Ecq̄tum mihi restat ad culicē
 cum tamen intelligi uellet se iam longe supgres
 sum. Tum Athenas studiorū gratia adhortante
 etiā Seneca se contulit sed post aliquot menses re
 uersus auersū Neronē experiebatur quare ī dicta
 causa senatu abiit: & patrem tunc rusticantem ut
 res suas componeret in urbem reuocat: profectu
 rus mox in Hispaniā: sed interea aduersus princi
 pem neq; dictis neq; factis temperauit: adeo q cū
 in latrinis publicis quondā esset: crepitu edito he

c.

mistichiū Neronis magno confessorū assensu pro
nuntiarit. Sub terris tonuisse putes: nec carmine
infamatorio contra Neronem abstinuit.

De Morte. M. Annæi Lucani. Caput. xvi.

d Eteſta cōiuratiōe cuius pene Lucanus ſigni
fer fuerat: eius quoq; cædes imperata eſt.
Acilia. C. Acilii eqtis Romani & oratoris cuius
olim nō mediocre nomen apud puinciaꝝ procon
ſules fuit filia Lucani mater ſine abſolutiōe ī ſup
plicio diſſimulata eſt. nam Lucanus & L. Quin
tilianus & Tullius Senecio diu fateri renueſ ſed
promiſſa impunitate corrupti. Lucanus ut puto
in grām Neronis paricidæ imprimis matrē Aci
liā Quintilianus Clytiū Gallū Senecio Annæū
Pollionem amicorū præcipuos noīauere. Atq; in
terim Nero recordatus Voluſii Proculi iudicio
Epicharin teneri ratuſq; muliebrem aīm imparē
dolori tormētis dillacerari iubet. at illā nō ignes
nō uerbera peruicere: quin obieſta pnegaret. Pro
ſtridie uero cū ad eoſdem cruciatus retraheretur.
geſtamine ſellæ reſtrictō indidit eeruicem & cor
poris cōnixa pēdere tenuemꝝ iam ſpūm expreſſit
clariore exemplo libertina mulier cū equites Ro
mani ſenatoresq; intactis tormētis cariſſima ſuo
rū pignora proderent. Nō omittebāt Lucanus &
Senecio paſſim conſcios edere. Annæū Senecā &
C. Calpurniū Piſonem noīauerat prius Natalis:

138
q̄obrem ei & Ceruario Proculo impunitas tradi-
ta est. Nouio Prisco p amicitia Senecæ & Annæo
Pollioni infamatis magis q̄ cōiunctis data exilia
Cæso Laterano cōsule designato Anitius Cerea-
lis substitutus est collega Nerone cui ac diuo ut tē
plū e uestigio pecunia publica erigeret i Senatu
sniam dixit. qđ cū audiuit Nero auertens omen
minabūdu increpuit & sibi illudi cōquestus est:
obstitit aut: quoniā is deorū honor principi nō ni-
si cū decessit habebat. At Lucanus codicillos ad
patrē scripsit: ut is arbitrio suo emendaret. postea
largiter epulatus ad secandas uenas medicū acci-
uit & cū extrema sibi frigescere intellexit: uersus
pronuntiasse fert: q̄ in se hmōi morientis imagi-
nem cerneret eos ipse de milite ante fecerat Tul-
lo noīe a serpente Hæmorrhoidē puncto in libro
nono suæ pharsaliæ. Sanguis erant lacrimæ quæ
cunq; foramina nouit Humor: ab his largus ma-
nat cruor: ora redundant. Et patulæ nares: sudor
ruber: omnia plenis Membra fluūt uenis: totum
est pro uulnere corpus. Decessit aut pridie calen-
das Maii Silio nerua & Attico Vestino cōsulib⁹
quo etiā Seneca: quoq; idem Lucanus cōsul desi-
gnatus eū Plancio Laterano fuerat. anno ætatis
septio & uicesimo nōdū finito sepultus ē i hortis
suis: ubi tale potuit iscribi distichū. Corduba me
genuit rapuit nero plia scripsi Quæ gessere pares
hinc socer inde gener.

c.ii.

De Ingenio Lucani Poetæ & de morte Gal-
lionis & fato Melæ. Caput. xvii.

S Criptor fuit uarius copiosus sublimis conci-
tatus & ut Fabius Quintilianus censet ma-
gis oratoribus q̄ poetis imitandus. sed & iudicio
Petreii Grāmatici hoc tantū Vergilio inferior q̄
stylū aliquādo frangere & mutare nō potuit sem-
per enim est idem: nec ullo unq̄ acore suauitatem
nimis inoffensam resperfit. Diuus quoq; Augu-
stinus in libro cuius iudex est de consensu euan-
gelistarū Lucanū declamatorem poetā appellat.
Silius italicus quot annis sepulchrū Vergilii q̄si
sacerariū aliquot uisere solit⁹ est. Ita Papinius na-
talē Lucani religiosissime solemniq; puigilio p-
sequebat⁹ & ætate nostra Pomponius Lætus eius-
deꝝ res hoc carmine nobilitauit. Bethis habet na-
tale solū est annæa ppago: De genitore Mela dat
mater Acilia terris: Vix luna octonos cœlo cōfæ-
cerat orbes: Cū me Roma sui resperfit Tiberidis
unda: Seruatūq; fōro traxit phœboq; dicauit.
Hinc syluæ geminæq; faces: reus inde sagitta: Or-
pheus ingrati stimulus liuorq; tyranni: Dum
ciuile nefas apit pharsalia nostræ Inuidit famæ
Nero: pro musæq; canentis Interrupit opus gla-
dio: uenisq; resectis Assertore sacros maculauit
sanguine uultus. Lucani morteꝝ sequuta est mors
Gallionis: hunc enim pavidū & pro sua incolu-

134
mitate supplicem increpuit Saluēnus clemens
in senatu etiā corā Nerone hostē & paricidā uo-
cans demū in se manus cōciuit mortē eius in suā
præsentiā differente Nerone. Is ille Gallio q̄ Tu-
bii Octoni libros Antiphontis esse dicebat: q̄ in
illis multū ī sopniōz erat. huic etiā obiectū q̄ in
Fœnii Ruffi laudandis uerbis nimius fuerat. Ad-
dā ea ne huius ēt causa mortis ignoret. Nero in-
terrogauit Fœniū cur sacramēti oblit⁹ esset. Ode-
rā te inqt: ubi incendiarius urbis & Histrio Pop-
peæq; aurigator & paricida es matris. collauda-
tio huius cōstantiæ mortē Gallioni propauit. po-
tuit & idē hic Gallio esse q̄ præsēs Achaia Paulū
apostolū libez esse iussit: cū circūcisi in eū conspi-
rantes ad tribunal traxissent: ut in historia euāge-
listæ cernit. Sed Mela ad tumultū reuersus: dū
exeq̄ quæ codicillis Lucanus mandauerat: dum
rem familiarem quā a Cæsare in dotē filia. L. Se-
necæ impetrauerat: diligētius colligere studet a
Fabio Romano Lucani olim amicissimo in iudi-
ciū trahit adulterinas a filio ad patrē scriptas li-
teras Neroni tradit: qbus lectis pro paricida con-
dēnatus & ipse uenas soluit: promptissima eo tpe
ad mortē uia. codicillis in. M. Ophoniū Tigilli-
nū & Cossutianū Capitonē Tigillini genex: ma-
gnā pecuniæ uim: ut cœtera inanerēt: cōuertit. tū
addidit querelas se mori nullis supplicii causis.

c.iii.

Iniquitas exitii inhiasse eius opibus Neronē aptis-
sime ostēdit. Sed iam de studiis Senecæ loquimur.

De Ingenio & eruditione. L. Senecæ.

Caput Decimū octauum.

Seneca ut dicā qd sentio int̄ p̄cipuos ora-
tores nunq̄ habitus est. plus qdē gloriæ Lu-
nius Gallio in horū facultate fuit assequut⁹ & si is
quoq; tinnitibus orōnis & florido genere dicēdi
fucato: meretricioq; eloquiōis ornatu usus est. &
q̄tum ille lenta & nimis graui dictiōe utebat⁹ tan-
tū hic concitata & ioculari lasciuiēbat. Extitisse
A. Gellius testat⁹: qui eū dixerint uulgari & pro-
terita fuisse orōne. sentētiis ineptū & leuem: erudi-
tiōe plebeia. Quintilianus etiā de p̄ceptore suo ta-
le facit iudiciū. Datur uicio q; rex pondera minu-
tissimis & puerilibus sentētiis frāgerit & his dul-
cibus uitiis abundauerit: nec sine calumnia adie-
cit hæc. Multæ alioq; & magnæ uirtutes fuerūt in
Seneca: ut plurimarū rerū cognitio in qua tñ aliqñ
ab his qbus inquirenda quædā mandabat dece-
ptus est. sed eiisdē natiōis hōi inuidisse dissimu-
lare nō potuit. cur enim eo de moribus disputāte
eum improbat stylū quez nihil magis q̄ argutiæ
& sententiāz crebritas ornat. fouit etiā infamiā:
& id in libro octauo ubi scriptum qd Nero ad Se-
natum misit occisa matre Senecæ ascribit. atq;
illic repetiōem laudat: quæ est saluū me esse nec

134
credo nec gaudeo. cum Nero se periclitatū uideri
uellet. Sed & Gellius nititur omnino e manibus
adolescentium excutere: nec me fugit Quintilia-
ni iudicium apud plerosq; adeo ualuisse ut de Se-
necæ scriptis hæc iactare soliti sint. Aedificium
sine cœmento in horum numero Traianus Cæ-
sar fuit. sed & ante hos. C. Caligula arenam sine
calce esse dicebat & cōmissiões meras damnatur
in eo antiquitas aliquando: rarissime tamen im-
portune repetita: ueluti cū cœlos diceret & si. T.
Lucretius in libro naturaliū secūdo quis pariter
cœlos cōuerteret: dixerit. Quintilianus robustis
iam & seueriore dicendi genere ornatis legendū
existimat: & addit multa enim: ut dixi: probāda
in eo: multa etiā admirāda: eligere modo curæ sit
Sed idem alibi in philosophia parū diligentē pu-
tauit: qā nō sectatus est sententias græcorū: egre-
gium tamen uitiorū insectatorem fuisse fatetur.
Sed age Franciscus Philelphus inquisitorē tam
diligentem: criticū tam seuerū nunquid pari ta-
lione hōiem in præceptorem suum tam ingratū
taxauit: qui in ultima epistolæ libri tertii ita de
Quintiliano scripsit. Quantum ex eius scriptis
aiaduertei possumus: nōnulla cōmoda præcepta
artis habet. multa cōmemorat: multa colligit: sed
ita dissimilis sui est ut: quæ alios docet: ipse igno-
rasse uideat. uerū cōcedamus illi doctrinā: si ita li

bet omnino mouendi partes delectandiꝫ nullas
habet. Hæc ille. Ego uero tersissime & summe ap
posite dixisse scripsisseꝫ Quintilianū q̄tum iudi
cio asseq̄ possum iudico. sed quæ collegit nō mul
tū laboris ei imposuisse. nanq̄ maxima eorꝫ pars
nūc etiā aliis quandoꝫ uerbis apud Ciceronē le
gitur & certe Ciceronis adiecit inuentis non ipse
suo inixus est robore. Grator in p̄ceptorē Plinni
us Cæcilius q̄ semper Quintilianū eundē ut di
scipulus piissime noīat : castigatissimæꝫ doctri
næ fuisse: amplissimo testimonio profitet̄.

Quæ scripserit Seneca. Caput. xix.

n Vnc uero scripta Senecæ recēdere libet: scri
psit de Remediis fortuitoꝝ ad Gallionem
fratrem librū unū. De Clæmentia ad Neronem
duos. De beneficiis septem. De Ira tres. De Vita
beata unum. Consolationem ad Martiam. Conso
lationem ad Albinam matrem quam exul Cygni
edidit. De Tranquillitate unum. Qd̄ in sapientē
nō cadit iniuria. De causis ciuilibus. de artibus li
beralibus. de gubernatione mundi singulos. de
moribus & de formula honestæ uitæ adulterini
sunt nam qui scripsit christianus fuisse uidetur.
Prouerbia etiam quæ dicuntur Senecæ aut non
sunt Senecæ aut misturam habēt. Consolatio ad
Paulinū siue ad Polybiū de Polybio liberto. Cl.
Cæsaris cū scripto annexo de breuitate uitæ ad

134
eundem non est. L. Senecæ sed. C. Drusi filii Dru-
si Germanici qui Tiberium habuit patrum Au-
gustū auunculū. M. Antonium auum Germani
cum fratrem natu maiorem & is qui scripsit tunc
exulabat. talia de se indicat ipse liber: uerū ego po-
steriorū temporum potius arbitror uidelicet Pri-
sciani uel circiter in psona eius qui fuerit ex Cæ-
sarum familia. id cū stylus prodere mihi uidetur
tum quædā dictōes quæ apud ueteres infrequen-
tes leguntur. ut multoties septem miracula orbis
cōuersatio compatiō. Præterea ubi legit magnū
misericordiarum mearū solatiū est uidere misericordiā
eius. Seneca dixisset clementiā: cum apud stoi-
cos ita hæc a misericordia differat: ut a supstitiōe
religio. Scripsit etiam de cosmographia aliquot
uolumina ubi in situ indiæ eos arguit q̄ gangen
dicunt septem hostiis descendere & cū loquitur
de situ & sacris ægypti circa ciuitatem Sienen lo-
cum esse ostendit quem Philas uocāt: q̄ illic Isis
placata fuerit. Scripsit etiā de naturalibus quæ-
stionib⁹ libros pulcherrimos octo & quædā alia
minuta. Epistolarū moraliū quinque & uiginti uti-
lissimū atq; amœnissimū opus sed nō oēs eorum
librorū partes extant. Indicat hoc. A. Gellius qui
testatur Senecam in uicesimosecundo epistolarū
in Enniū in Ciceronē in Vergilium quædā scri-
psisse quæ nusq̄ apparēt. Legunt etiam eiusdem

libri aliquot declamationū: decē in manib⁹ sunt
& ut puto ipi mutilati hoīm incuria sed non exi-
stimant oēs unius: fertur & idem accidisse decla-
matiōibus Quintiliani. nam Posthumus iunior
tertius a patre Cæsar & Augustus appellatus in
declamatiōibus adeo disertus fuit: ut eius contro-
uersiæ scriptis Quintiliani dicant⁹ insertæ & idē
Seneca in libro sexto Quintiliani cuiusdam de-
clamatoris meminit: quapropter quidā declama-
tiones huic attribuunt. Potuit aut⁹ is auus esse. M
Fabii Quintiliani & Romæ rhetorem Fabio ne-
poti gradū facere. Fabio certe & Flavius Domiti-
anus Cæsar familiariter usus est eiq; nepotū cu-
ram delegauit: constituit aut⁹ & nouam scholam
& ex fisco salarium: quæ duo primo hoīm Quin-
tiliano Romæ contigerūt. At Seneca declamatio-
nes suas Annæo nouato & Annæo Senecæ Me-
læ filiis dicauit. ita index adhuc habet in libris
uetustioris manus scripsit & aliquot libros Pro-
gymnasmatū ad præexercitatiōes rhetoricas per-
tinentes. Ego hos eos puto quos supius declama-
tionū diximus: aut saltem quos appellauimus de
causis ciuilibus. certe nūc horū nō legunt⁹ nisi fra-
gmentaria quædā. Tragediæ etiā decem extant
quarū noīa sunt hæc Hercules furens: Thiestes:
Oedipus cæcus: Hippolytus: Oedipus Altera:
Troas: Medea: Agamemnon: Octauia: Hercules
oethæus. Oedipus prior imperfecta legit⁹: nec oēs

137
eiusdem esse uolunt sed paucas & peiores. Octa-
uiam uero Senecæ philosophi fuisse nemo sane
mentis existimabit q̄ attētius eam legerit: sed ex
eadem familia alius posterioris. Duos fuisse oīno
in numero po&æ sæculo suo testat̄ Martialis cū
inqt Duosq; Senecas unicūq; Lucanū Facūda lo-
quit̄ corduba: Et hæc clarorū uiroꝝ dinumeratio
quā sæpe facit ad dubitare cogit de Quintiliano
cū nusq̄ inter Hispanos eos recēseat: certe miror
q̄re tacuerit p̄sertim cū ei multū tribuerit nā de eo
ita loq̄tur Quintiliane uagæ moderator sūmæ iu-
uētæ Gloria romanæ quintiliane togæ. Verū ipse
Quintilianus Hispanos puinciales suos appellat
qua ex re p̄culdubio ex Hispana gēte fuisse con-
stat & si Eusebio credimus ex familia Calaguri-
tana. Atq; diuus Hieronymus ex ea ciuitate fuis-
se scripsit ex qua ēt tpe Theodosii Cæsaris Aur.
prudentiū Clōmentē latinū xp̄anū & nō ignobi-
lem poetā floruisse testat̄. Sidonius quoq; ex nr̄is
nō infacūdus utriusq; Senecæ elegater meminit:
eius uersus hi sunt Non qđ Corduba præpotens
alūnis Facundum ciet hic putes legendū. Quorū
unus colit hispidum Platona In cassumq; suum
monet Neronem. Orchestram quatit alter Enry-
pidis Pictū fæcibus Heschylū sequutus Aut plau-
stris solitus sonare Thespin: Cui post pulpita tri-
ta de cothurno Ducebāt olidæ marē capellæ. Sed

& Quirilianus de Philosopho loquēs sic ait Oēm
fere studiorum materiā tractauit: nam & oratio-
nes scripsit & eius dialogi & poemata efferuntur
Nunc etiā legīt dialogus de descensu Claudii in
ecelū ubi pulchri & acuti ioci sunt: sed genus di-
cendi nō placet. Idē Fabius aliquot exempla ad-
ducit de tragœdiis semp̄ eundē uidet̄ signare.
Ita etiā declamationū unius meminit eodē noīa
to auctore: atq; alio in loco sic loq̄tur. Memini iu-
uenis admodū inter Pomponiū & Senecā etiā de
præfatiōibus esse tractatū ubi Pomponiū secun-
dū intelligo latinoꝝ tragicorū principem cū Se-
neca ēt ut credi par est poeta & eodē philosopho
contendisse. Contētio uero inter eos fuit de gene-
re dicendi siue de modo eloquiōis an gradus eli-
minat in tragœdia dici oportuisset pro eo qđ est
si recte cōiicio: exit domo. Extat & libellus episto-
larū: quæ quibusdā inuicem missæ credunt̄. & a
Paulo apostolo ad Senecā & a Seneca ad Paulū
indiciū magnæ amicitix: sed nōnulli multis rōi-
bus eam opinionē explodere nitunt̄: præcipueq;
qđ caracther utriusq; scripti unius eiusdenq; scri-
ptoris esse uidet̄. qđq; elegantia antiquatēq; illā
castigatiōrē sapere nō uident̄. Sed hi confligunt
cū scriptis Diui Hieronymi. Nā illarū extat men-
tio in eius ope de uiris illustribus. Ego litē hanc
decidere nō ausim: qn̄ de ea re id esse potuisse as-

sentior qđ Hieronymū conici potest & decet exi
stimasse. Sed & Augustinus in epistola ad Mace
doniū meminit epistolaz Pauli ad Senecā. fuisse
uero ipsum in oīs gradus amicos liberalem. Vel
Iuuenalis oñdit cū ait. Nemo petit modicis quæ
mittebantur amicis a Seneca. Alii sanctorū catalo
go adiiciūt. alii mere ethnicū uixisse cōtendunt.

De sententiis Senecæ. Caput. xx.

s Ententias uero quis colligat: esset enim uo
lumen per se: sed ut ex his aliqua nris rebus
inferam? de deo: de fato: de natura & fortuna sic
sensit. Nō intelligis inqt te cū dicis: Natura hoc
mihi præstat mutare nomen deo? Quid enim est
aliud natura? q̄ deus & diuina ratio toti mundo
& partibus eius inserta quoties uoles tibi licet ali
ter hunc auctore reꝝ appellare & Iouem optimū
maximū rite dices: & tonātē & statorē q̄ nō ut hi
storici tradiderunt ex eo q̄ post uotū susceptum
acies Romanorū stetit a fuga: sed q̄ stant benefi
cio eius oīa stator stabilitorq; est. hunc eundemq;
& si fatū di eris nō mētieris cū fatū nil aliud sit q̄
series implexa causarū: ille est prima oīm causa ex
qua ^{cetera} ~~cetera~~ pendēt: quæcūq; uoles illi noīa proprie
aptrabis uim aliquā: effectūq; celestiu continētia
tot appellationes eius possunt esse quot munera.
hunc & libeꝝ patrem: q̄a oīm parens sit: Herculē
q̄a uis eius inuicta sit quandoq; lassata operibus
d.

/ natura qđ sit

editis in ignem recessura. Mercuriū: quia ratio
penes illū est quocunq; te flexeris ibi illū uidebis
opus suū ipse implet. Ergo nihil agis q te negas deo
debere sed naturæ qā nec natura sine deo est nec
deus sine natura sed idem est utrunq; nec distat:
siqđ a Seneca accepisses Annæo te diceres debere
uel Lucio nō creditorem mutares sed nomen: sic
nunc naturā uoca fatū fortunāq; oīa eiusdē noīa
sunt. Idem de morte: Mors est oīm dolorū exolu-
tio & finis ultra quā mala nostra nō exeunt: quæ
nos in illā tranquillitatem in qua anteq̃ nascere-
mur iacuius reponit. Mors nec bonū nec malū
est. De purgatōe animorū sic: Integer ille animus
nihilq; terris relinquens fugit: paulum supra nos
cōmoratur: dum expurgantur inhærentia uitia:
situnq; oīs mortalis æui excutit. De mundo & ele-
detestatio mentis sic: Nihil quo stat loco: stabit: oīa sterneret
abducatq; secū uetustas: necabit omne aīal orbe
sūmerso & ignibus uastis torrebit incēdetq; mor-
talīa. sidera sideribus incurrent & omni flagrantī
materia uno igne quicqđ nunc ex disposito lucet
ardebit. Felices aīæ ex æterna sorte cū deo uisum
erit in antiqua uertentur elemēta. De uita nostra
frequenter dixit: Omnis uita seruitiū. Dicebat et
nos ab eo pendere cui quod optimū in nobis est
debeamus. De sapiēte & finibus & uirtutib⁹ atq;
affectib⁹ differebat: ut exacte Stoicus. Hostis iræ

113
contra patrociniū Peripateticorū. Pudorem &
uerecundiam probauit supra Stoicum qđ & Ci-
cero in officialibus suis facit Lactantius impri-
mis eum carpit super diffinitioē philosophæ. De
statuis sic aliquando scripsit in libris moralibus
Simulacra deorū uenerantur: illis supplicāt illis
stipem iaciunt fabros autem qui illa facere con-
temnūt: quid inter se tam cōtrariū q̄ statuarium
despicere statuam adorare & ne cōuictu quidem
admittere qui deos tibi faciat. De quibusdā scri-
ptorū etiam loquutus est: Homerum quidem oīa
scisse: Vergilium nouisse res uerbis & uerba reb⁹
conferre: Ouidiū uero nescire qđ benedixit relin-
quere. De Tullio sic dixit: Lege Ciceronem com-
positio eius una est pedem seruat: curuat lenta: &
est sine infamia mollis & alio in loco. Quorundā
non est compositio: modulatio est adeo plauidit:
quid de illa loquar in qua uerba differuntur: &
diu expectata uix ad clausulas redeunt q̄a in exi-
tu lenta qualis Ciceronis est deuexa & molli ter
desinens nec aliter q̄ soleat ad morem suū pedēq;
respondens.

De Nobilitate Cordubæ & reliquæ
Hispaniæ. Caput. xxi.
h Acc de Seneca & Lucano. sed prius libet q̄
huic historiæ finē faciā de Corduba colonia
romana & ī Hispaniis p̄ma: qđā notari p̄cipueq;
d. ii.

ex lectione Strabonis. Incolæ inquit putantur sapientia præcellere: & literarum studiis antiquissime usi sunt: ut memorandæ uetustatis habuerint uolumina uatunq; antiquissimos codices: leges quoq; uersibus conscriptas ab usq; annorum sex milibus. Præterea neq; una fuere lingua cententi: nam in monumentis est Asclæpiadeū Myrleanū in Turdetanis literarii ludi magistrū fuisse. sed & Græca utebantur poeticamq; Cordubæ agitātā nec Cicero tacet nec Seneca q; in declamatiōe Ciceroniana Ciceronis uerba refert. ea sunt in orōne pro Archia. Q. inq; Metellus pius usq; eo de suis rebus scribi cupiebat: ut etiā Cordubæ natis & pingue sonantibus atq; peregrinū aures suas dederet. Nūc uero plurimū armis eius incolæ dediti sunt. Philostratus est auctor Apolloniū Theancū Bethicā coluisse & eas urbes quæ Bethin attingūt. Bethis quidem fluuius est qui proxime Cordubā alluit ab ortu circūacto alueo pulcherrimū habet pontem: ubi ingens rota ad leuandas aquas in canalē arcu seruientem Vrbs nostra tempestate ciuiū capita habet circiter duodecim millia Basilicā primariam continet titulo semper uirginis colūnis nobilem: sunt enim Mauro artificio ad delectabilem p̄spectū satis ingeniose dispositæ & ultra numero q̄ mille & trecentæ: aliæ porphyreticæ: aliæ Synadicæ: aliquæ etiā onychitides: & aliquæ ex

140
ophitico lapide. ingens earum numerus ex Roma-
nis ædificiis siquidem hinc res Theodoricus:
Liuthprādusq; aliiq; Gotici atq; Langobardi &
deinceps Rauēnæ exarhi principesq; barbari in
uaria loca transtulerūt. Ex hac ortos ciuitate tra-
dūt p̄claros illos naturaliū scriptores Auicennā:
Auerrhoim: Rhasim: Albucassēm uel Abubache-
rem: Aliabatā & Anampacē linguæ oēs Arabicæ
sed ingenii p̄cellentis: in quis prænitet Auerrho-
is cū Arabes oēs naturali credat̄ anteisse doctri-
na. Hinc etiā & Algazeles q; eadem dialecto me-
taphysica & Alpharabius Albunasar cognomen-
to q; de disciplina militari scripser̄. Hos seq̄tur nō
uulgaris scriptor patria Gerūdēsis: noīe Moses:
fato iudæus: p̄fessioē theologus. Sed hos oēs præ-
cessit Zoar prænoīe Eben hoc est dñs: fuit enim
rex Corduben siū & princeps scholæ quæ Arabi-
græa a græca & arabū l̄atura dicta est. Sed & Al-
phonſus rex primus Tabulā: qua nūc utimur nu-
merariā astronomiæ digessit: ostenditq; qd̄ opus
tamen alii referunt ad quendā Halim clarissimū
astrologū is cognomine dictus est Eben Rhagel
q; & ipse ex Regulis fuit. Item alius Eben multi-
noīs dictus Arenos: rex Valentia eiusdem gene-
ris q; libros de aīalium natura hæmulatione Ari-
stotelis cōscripsit satis affluente copia. Est igitur
clarissima nobilitate ingeniorū Hispania nec iam
d.iii.

Italiæ Græciæq; cedit & ut liqdo hoc intelligat
libet mihi cuneū quēdā hoc loco interfere uirō
rū illustriū. Mitto Viriattū Lusitanū, mitto Mā
doniū & Indibilim claros duces, an Traianus, an
Hadrianus an Theodosius Arcadius Honorius
& Theodosius alter Romani cæsares pudēdi fue
re. Hinc Vlpiorū nobile genus, hinc Melæ iurico
sulti & iunior & senior. Reguloꝝ quoq; familiā
tradit Iosephus ex Corduba originē habuisse Vñ
cū alii multi tū is Hæmilius Regulus q in Cali
gulā cōiurauit. Silius Italicus ex Italica urbe Bæ
thicæ Pompeius Trogus q historiā tam uberem
scripsit Comus poeta & Iunius Columella Gadī
tani. M. Martialis & Licinianus poetæ celtiberi
ex urbe Bilbili. P. Licinius Barcinonensis ex Bar
cinone quoq; claruit Romæ Suræ familia satis
ampla Valerianus & Prudentius ex Calagurio
Decianus poeta & Iulianus orator Emeritēsis ex
Tarrhacone Paulus Orosius historicus q in pa
tria diu uixit carthagine apud Aphros obiit sed
Romæ sepultus est in fano Eusebii ad Tropæa
Marii. Auitus græce eruditus uertit dogmata Lu
ciani ī latinā linguā notissimus Orosio. Isidorus
uariæ eruditōis sed cōfusaneæ ex carthagine spar
taria. Pactianus Barcinonensis Dexter item Pa
ctiani epī filius: ad quē misit dedicauitq; Hiero
nymus librum de uiris illustribus: fuit is pfectus

pratorio ut legitur in demonstratiua eiusdem con-
 tra Rufinū. Fuit & Barcinonius Olympius qui
 scripsit aduersus eos qui dicunt non inobediētia sed
 natura insertū naturæ humanæ malū. Damasus
 papa ut creditur ex agro Gerundenſi: Leander fra-
 ter Isidori ep̄s Hispalensis cui idē Isidorus in di-
 gnitate successit: ad quē mittit dicatq; librū mora-
 liū diuus Gregorius. Item Maximus Cæsaraugu-
 stanus ep̄s & ex Hispania historicus. In his non
 ignobilis Braulio etiā Cæsaraugustanus: floruit
 Mauritio cæsare ad quē dicata sunt collectanea
 naturalis historiæ Isidori. tum Iulianus Toleta-
 nus tū Eutropius præsul Valētinus elegans scri-
 ptor cum Iusto eius fratre ep̄o Iltergetano. Helius
 iuuenicus presbyter Cardinalis qui euāgelia heroi-
 co explicuit. Præterea Hatylius Seuerus de gene-
 re illius Seueri ad quē Lactantii duo epistolarū
 uolumina scripta sunt. scripsit is librū de uita sua
 noīe catastrophē & Valētiniano principe obiit
 Latronianus quoq; metrico ope ueteribus cōpa-
 rādu: cæsus est Treueris cū Priscilliano Felicif-
 sio & Eucratio a Factionis Hycianæ auctorib⁹.
 Fuit etiā ex Hispania. P. Audētius qui scripsit opu-
 lentissimos cōmentarios cōtra Manicheos Sabel-
 lianos Arrianos & photinios qui & Bonosii cogno-
 minati fuere. Item ut ad inferiora tpa descenda-
 mus Ramundus Barcinonensis: quo adiutore in

Decretalium libris Gregorius papa usus est & al-
ter Ramundus Lullus ex insula maioribus. Tū
Lucianus Colominius is maiorib⁹ obiit & sepul-
tus est. Sed & multi alii obscurioris nōis quos re-
censere tædio esset. Adiciā hic quoq; aliquid grā
Columellæ: eundē Strabonem testari in uno æta-
tis suæ censu equestris ordinis Gaditanos uiros
qngētos esse censos: qđ in nulla tunc Italicæ ur-
biū præter Patauinos euenit. Id uolui notari ut
q̄ta fuerit Hispania tum hoīm claritudine: tū re-
rum oīm splendore eo tpe cōiici possit: cū ex una
ciuitate: & quæ in angulo orbis terrarū est & in
oceanō tanta nobilitas conspici potuerit. Nos ue-
ro hæc colligere scribereq; supsedissemus: si quæ
Fabius Rusticus in historia cōplexus est integra
haberent. Is enim uitā oēm Senecæ diligentissi-
me conscriptam suis inseruisse historiis ab oībus
credi potest q̄ Cor. Taciti legerūt annales. Scri-
bent uero alii fortasse plura: sed maiori diligētia
accuratiusq; ut historiæ ueritas eluceat certū hā-
beo fore paucissimos:.

Pauli Pompilii de uita Senecæ ad
Lopim Decanum Valentinum Hi-
storia finit. Ex Sodalitate literatoꝝ
Sancti Victoris & sotiorū in Qui-
rinali.

147
Testimonium uitæ Callisti Tertii Ponti-
ficis Maximi pie integerrimeq; actæ quo-
cunq; suæ ætatis gradu.

Paulus Pompilius ad Musam suam.

c Vi nunc Heroum meditaris carmina Clio?
Dic age: num latios tentas ornare Catones?
Nunquid Aristidem? uel q ui contudit omnes
Sparthani fastum: libertatenq; redemit:
Et patriis potuit felix occumbere Thebis.
An potius lætis praeconia cantibus illi
Adiicies? contra nymbos atq; aequora terris
Omnibus est ingens cui cōdita lignea moles?
An qui iram auersi modulatus Nablia flexit
Saepe dei? certe nō frustra Barbyton aptas:
Concinnasq; fides: admota comminus aure
Tentatis neruis: & hianti molliter ore.
Nec tu etiam phoebū dictura es: uanaq; priscæ
Numina culturæ: cum nondū clara per omnes
Bissenis terras tuba uocibus acta cucurrit.
Ingenium tu musa meum: cui dicere laudes
Est proprium: dic quem nup tibi contigit altae
Ob mentis pretium: uirtutes atq; retentas
Mirari: exemplum nostræ admirabile uitæ.
Nimirum hic Alphonfus erit: sic Setabis illum
Patria: sed terno Callistum Roma uocauit

Ordine pontificum: Petri cum prora notaret
Temonem docto cessisse aliquando magistro.
Borgia progenies antiqui sanguinis: unus
Nobilis hic atavis: doctrina: moribus: omni
Parte Melethci dignissimus ore poetæ.
Vera cano: quo fit uercar ne promere: quicqd
Historiæ pariter: totus testatur & orbis.
Dic rogo: quis nam hominū nostro q tpe sacris
Se dederit rebus sponsa requiescit in una?
Huic satis una fuit cōmissa Valentia iusto
Cum titulo: renuens apicem & ui pene coactus
Puniceum accepit: sed & alti culmen honoris
Cui inhiant alii: potuit quoq; ferre rogatus.
O coecae mentes hominū: quas pessima turbat
Ambitio: clausa ostendunt his artibus astra
Alphonsi modus & uitæ frugalis honestas.
Nouerat ante tamen fortunæ quaslibet horas
Ipse suæ diuinitus: ergo optauit & istis
Elle exemplo aliis in rebus. Daeniq; tractu
In toto uitæ: quis regum foedera: pacem?
Quis bellis curat poni feruentibus arma?
Quis pacat populos? quis Cōciliabula soluit?
Semp ad haec p̄sto est Alphonsus Borgia: terra
Atq; mari: nūc ad zephyr: nūc missus ad Eurū:
Nunc recta septem legatus ad usq; Triones.
Verum quo raperis? satis est iam musa canatur
In Turcas odium: belliq; impigra uoluntas.

Sancte senex: coelo statim subiture parabas
 Tu ne arma in Turcas: Bizanti tu ne putasti
 Magnanīe atq; inuicte senex munimina posse
 Iam per te redimi scythicis defensa sarissis:
 Sed iam te reddit coelo octogelimus annus.
 Mitte libros: legisti iam satis. I. pete uultus
 Diuinos: illic tibi contemplare tuendo
 Lecta: & apud summū nostri reminiscere regē:
 Nos quoq; quo capiat stellantis regia coeli.
 Sint haec pauca satis Clio: iam Barbyton intra
 Thecā conde suā: & serua: cras plura canemus.

Sylua Alphonsina finit.

Impressum Romæ per Eucharium
 Silber alias Franck: Anno Salutis
 nostræ .M. cccc. lxxxx. Die uero
 Martis. xvi. mensis Februarii.

